

File ID	uvapub:139135
Filename	392752.pdf
Version	final

SOURCE (OR PART OF THE FOLLOWING SOURCE):

Type	book chapter
Title	Inleiding
Author(s)	G. Heerma van Voss, E. Verhulp
Faculty	FdR: Hugo Sinzheimer Instituut (HSI), FdR
Year	2013

FULL BIBLIOGRAPHIC DETAILS:

<http://hdl.handle.net/11245/1.392752>

Copyright

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content licence (like Creative Commons).

De waarde(n) van het arbeidsrecht

Liber amicorum voor prof. mr. Paul F. van der Heijden

Guus Heerma van Voss en Evert Verhulp (red.)

2013

Inleiding

Aanleiding voor dit boek

In februari 2013 neemt prof. mr. Paul F. van der Heijden op de dies van de Universiteit Leiden afscheid als voorzitter van het College van Bestuur en rector-magnificus van deze universiteit. Na een rectoraat van bijna 11 jaar, verdeeld over de Universiteiten van Amsterdam en Leiden, zal hij zijn oude vak van hoogleraar weer oppakken en zijn krachten wederom gaan geven aan de bestudering van zijn vakgebied, het (internationale) arbeidsrecht.

Dit moment leek ons een goede aanleiding om stil te staan bij de ontwikkelingen in het vakgebied tussen de start van zijn rectoraat aan de UvA in 2002 en het einde van zijn periode als universitair bestuurder in Leiden in 2013. Daarom besloten zijn huidige collega's van de afdeling sociaal recht te Leiden en zijn vroegere collega's van het Hugo Sinzheimer Instituut in Amsterdam om hem een bundel aan te bieden met artikelen van een selecte groep leerlingen en vrienden.

Paul F. van der Heijden was hoogleraar arbeidsrecht aan de Universiteit van Amsterdam van 1990 tot 2007 en daarna hoogleraar internationaal arbeidsrecht aan de Universiteit Leiden. Hij promoveerde in 1984 in Leiden en was ook nog enige tijd hoogleeraar in Groningen. Daarnaast was hij van 1985 tot 1999 rechter in de rechtbank Amsterdam. Als hoogleraar in Amsterdam was hij directeur van het Hugo Sinzheimer Instituut voor arbeid en recht. Daarnaast vervulde hij diverse maatschappelijke nevenfuncties, zoals (plaatsvervangend) kroonlid van de SER, (plaatsvervangend) lid van de Commissie Gelijke Behandeling, voorzitter van de commissie die toeziet op de vrijheid van vakvereniging van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) en commissariaten bij een aantal grote ondernemingen. Hij publiceerde veelvuldig op arbeidsrechtelijk gebied, een bibliografie van zijn vooral op vakgenoten gerichte publicaties is achterin deze uitgave te vinden. Daarnaast publiceerde hij ook veelvuldig in publieksgerichte bladen, zoals onder meer zijn jarenlange vaste bijdragen aan het blad OR-informatie. Hij was redacteur van veel tijdschriften, zoals Sociaal Recht, Arbeidsrecht, Jurisprudentie Arbeidsrecht (JAR), het NJCM-Bulletin en het Nederlands Juristenblad en van losbladige uitgaven (Arbeidsovereenkomst en de Ondernemingsraad). Hij zette vaak de toon in arbeidsrechtelijke discussies. De bijdragen aan deze bundel verwijzen daar geregeld naar.

De waarde(n) van het arbeidsrecht

In zijn preadvies voor de Nederlandse Juristen-Vereniging van 2001¹ stelde Van der Heijden met Noordam dat het arbeidsrecht en het socialezekerheidsrecht in de loop van de vorige eeuw gebouwd zijn op een aantal paradigmatische pijlers, basiswaarden. Met de sociaalrechtelijke basiswaarden wordt volgens hen bedoeld op algemeen erkende uitgangspunten die over een lange periode een belangrijke rol spelen bij de totstandbrenging van sociale rechtsvorming.

Zij onderscheidten daarbij de volgende sociaalrechtelijke basiswaarden:

- (1) verantwoordelijkheid;
- (2) bestaanszekerheid;
- (3) bescherming;
- (4) solidariteit;
- (5) non-discriminatie;
- (6) participatie.

Daarnaast komen in het preadvies vier 'sociaalrechtelijke variabelen' aan de orde, te weten:

- kring van beschermden
- beschermingsniveau
- beschermde risico's
- wederkerigheid

Wij hebben een beperkt aantal arbeidsrechtelijke auteurs, ieder met een specifieke band met Paul van der Heijden, gevraagd om een bijdrage te schrijven over één van deze tien begrippen. Daarbij hebben wij voorgesteld dat zij kunnen ingaan op de ontwikkeling van deze waarden sinds het preadvies en hun eigen visie terzake geven.

Dat heeft geleid tot bijdragen van de volgende auteurs gerelateerd aan de achter hun naam genoemde thema's:

- Klara Boonstra – bestaanszekerheid (effecten van globalisering/decent work)
- Rogier Duk – bescherming (als juridische waarde)
- Joop Hartog – bescherming (als economische waarde)
- Ferdinand Grapperhaus – solidariteit (legitimatie van vakbonden)
- Jaap van Slooten – non-discriminatie
- Loe Sprengers – participatie
- Cees Loonstra – wederkerigheid
- Leonard Verburg – andere functies van het arbeidsrecht dan bescherming

Daarnaast hebben wij in onze uitnodiging gesuggereerd om de opstellen geheel in Pauls stijl een essay-achtig karakter te geven, waarbij de kwaliteit belangrijker is dan

de omvang. Kort en goed heeft altijd Pauls voorkeur gehad. De auteurs hebben dat verzoek gevolgd, hetgeen heeft geleid tot goed leesbare bijdragen. Ieder heeft daarbij op eigen wijze naar bronnen verwezen. De redactie heeft die diversiteit gerespecteerd.

De auteurs hebben aan het verzoek ieder op eigen wijze inhoud gegeven. Samen bieden hun bijdragen een breed overzicht over actuele thema's in het arbeidsrecht en hun zich wijzigende inhoud. Het arbeidsrecht is de laatste tien jaar weer onderhevig aan ingrijpende veranderingen, mede als gevolg van de sinds 2007 opgekomen economische crisis. Deze bundel geeft als geheel een goede indruk van de trends in het arbeidsrecht van de afgelopen tien jaar en sluit daarmee ook aan bij het scherpe oog dat Paul van der Heijden altijd heeft gehad voor de invloed van maatschappelijke veranderingen op de ontwikkeling van het recht.

Leiden/Amsterdam, 31 december 2012

Guus Heerma van Voss

Evert Verhulp

¹ P.F. van der Heijden & F.M. Noordam, *De waarde(n) van het sociaal recht, Over beginselen van sociale rechtsvorming en hun werking*, Handelingen Nederlandse Juristen-Vereniging 2001-I.